

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ САДІВНИЦТВА В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ

О. В. ЗАГОРОДНЮК, кандидат економічних наук

Л. В. ДЛУГОБОРСЬКА, викладач

Л. А. ПАРХОМЕНКО, кандидат економічних наук

Л. В. КЛИМЕНКО, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

У статті проведено аналіз тенденцій розвитку сучасного стану садівництва України у контексті реалізації Програми розвитку садівництва України на період до 2025 року для аналітичного обґрунтування актуальних напрямів управління інвестиційною привабливістю підприємств галузі.

У статті проаналізовано рівень розвитку садівництва за показниками, що описані у Програмі розвитку садівництва України на період до 2025 року: загальна площа насаджень культур плодових та ягідних, урожайність культур плодових та ягідних, валовий збір культур плодових та ягідних, реалізація продукції, рівень товарності, ціна реалізації, виручка від реалізації, чистий прибуток суб'єктів господарювання, рівень рентабельності за кодом КВЕД 01.2 Вирощування багаторічних культур.

Ідентифіковано наступні особливості сучасного стану садівництва: зменшення загальної площі насаджень культур багаторічних та зменшення площі насаджень у плодоносному віці; скорочення площ насаджень в сільськогосподарських підприємствах, та зменшення частка площі насаджень підприємств; динаміка площі насаджень культур багаторічних підприємств корелюється з рівнем рентабельності садівничих підприємств; підвищення рівня урожайності культур багаторічних та їх валового збору.

Ключові слова: багаторічні культури, культури плодові та ягідні, садівництво, інвестиційна привабливість, Програма розвитку садівництва України

Постановка проблеми. Управління інвестиційною привабливістю садівничих підприємств України чи підприємств, що розглядають можливості вирощування багаторічних культур вимагає дослідження сучасного стану садівництва у ретроспективі. Для сучасного стану садівництва притаманні суперечливі тенденції розвитку, що продукуються внутрішніми та зовнішніми чинниками, у першу чергу, динамікою кількісного та якісного складу плодоносних насаджень, а також кон'юнктурними змінами у рослинництві та світовими цінами на однорічні культури. Так, у 2013 р. рентабельність операційної діяльності підприємств, що спеціалізувалися на вирощуванні однорічних і дворічних культур становила 8,8 % у 2013 р. та збільшилася до

21,9 % у 2019 р., проте рентабельність операційної діяльності підприємств, що спеціалізувалися на вирощуванні багаторічних культур зменшилася з 70,8 % у 2013 р. до 7,4 % у 2019 р.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналітичний аспект дослідження сучасного стану садівництва досліджено у працях вітчизняних вчених: Л. О. Барабаш та К. В. Мазур [1], Л. М. Галат [2], І. В. Колокольчикова [3], Н. П. Матвійчук та Р. П. Мудрак [4], Н. Л. Правдюк та В. В. Кожухар [5], та ін., проте у даних публікаціях не досліджено причинно-наслідкові зв'язки між ефективністю управління інвестиційною привабливістю підприємств галузі та станом садівництва.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз та оцінка тенденцій розвитку сучасного стану садівництва України у контексті реалізації Програми розвитку садівництва України на період до 2025 року для аналітичного обґрунтування актуальних напрямів управління інвестиційною привабливістю підприємств галузі.

Результати досліджень. Для проведення оцінки сучасного стану садівництва України визначимо рівень розвитку садівництва за показниками (таблиця 1), що описані у Програмі розвитку садівництва України на період до 2025 року [6]: загальна площа насаджень культур плодових та ягідних, урожайність культур плодових та ягідних, валовий збір культур плодових та ягідних, реалізація продукції, рівень товарності, ціна реалізації, виручка від реалізації суб'єктів господарювання за кодом КВЕД 01.2 Вирощування багаторічних культур, чистий прибуток суб'єктів господарювання за кодом КВЕД 01.2, рівень рентабельності за кодом КВЕД 01.2 Вирощування багаторічних культур.

Варто відмітити, що у 2008 р. Мінагрополітики України та Українською академією аграрних наук було прийнято Програму розвитку садівництва України на період до 2025 року для стабілізації і подальшого збільшення виробництва плодів і ягід; насичення внутрішнього продовольчого ринку конкурентоспроможними продуктами та розширення їх експорту; розширення виробництва екологічно чистої продукції шляхом переходу від індустріально-хімічних методів ведення господарства до біологічних; інтенсивного господарювання шляхом удосконалення технологій і організації виробництва на основі використання досягнень науки й передового досвіду. Особливістю даної програми є встановлення цільових показників, на основі яких можна зробити висновок про стан досягнення завдань розвитку садівництва для управління інвестиційною привабливістю підприємств галузі.

За даними таблиці 1 маємо підстави відмітити наступні тенденції розвитку садівництва України у контексті забезпечення його інвестиційної привабливості.

Табл. 1. Економічні показники розвитку садівництва України

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Цільові (прогнозні) показники	
							2011– 2016	2016– 2020
Загальна площа, тис.га	239	235	224	226	228	225	232,5	290
Урожайність, т/га	9,5	10,5	10,2	10,3	12,8	10,8	7,9	11,6
Валовий збір, тис тонн	1999	2153	2007	2048	2571	2119	1118,7	2257,1
Реалізація продукції, тис тонн	1215,3	294,2	246,9	224,5	341,0	268,8	1016,8	2144,2
Рівень товарності, %	65,9	86,2	89,4	49,1	65,9	70,1	90,9	95
Ціна реалізації, за 1 т	—							
грн.	2429,1	5894,5	5863,8	8766,6	5054	6494,4	2058,6	2106,1
дол. США	204,4	269,8	229,5	329,6	185,8	251,3	390,8	399,9
Виручка								
млн.грн.	4677,7	4246,7	3797,0	6226,7	5148,5	4710,2	2093,2	4515,9
млн. дол. США	393,5	194,4	148,6	234,1	189,3	182,2	397,4	857,4
Чистий прибуток, млн.грн.	—							
млн.грн.	2303	1451	648	1210	547	787	857,3	1941,1
млн. дол. США	193,8	66,4	25,4	45,5	20,1	30,5	162,8	368,5
Рівень рентабельності, %	62,5	39,5	18,0	21,3	10,3	14,9	69,4	75,4
Довідково	—							
Середньорічний курс долара США, грн за 100 од.	1188,67	2184,47	2555,13	2659,66	2720,05	2584,56	526,72	526,72

Джерело: дані Державної служби статистики України [7] та Національного банку України

По-перше, для України притаманне зменшення загальної площі насаджень на 5,6 % та зменшення площі насаджень у плодоносному віці на 6,9 % у 2019 р. проти 2014 р. (рис. 1), що свідчить про потенційне зменшення інвестиційного потенціалу садівництва та інвестиційної привабливості садівництва.

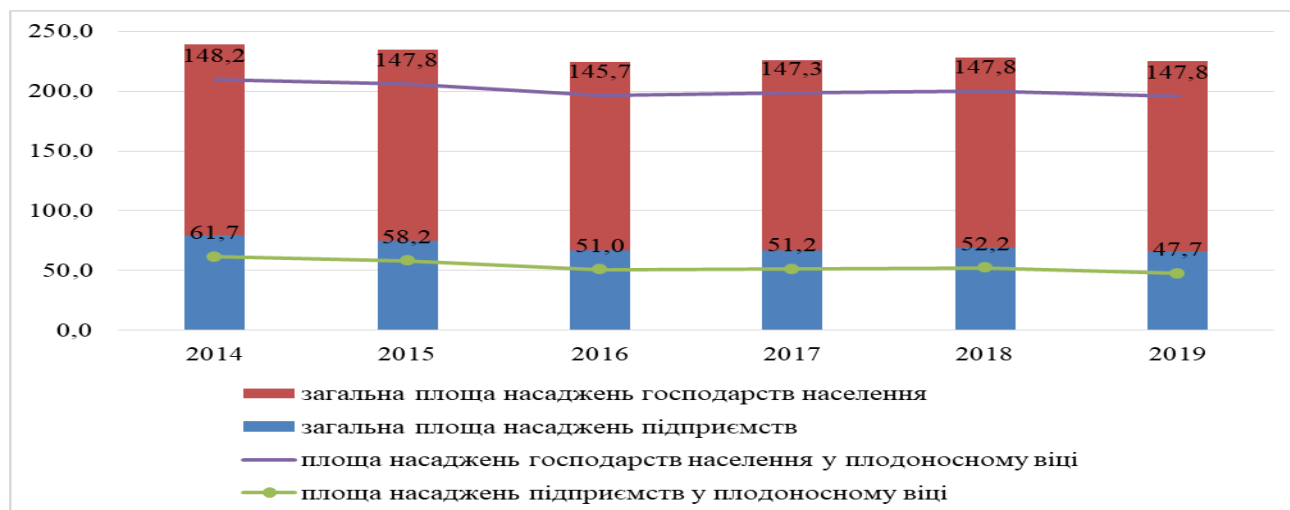

Рис. 1. Площа насаджень культур багаторічних, тис га

Джерело: дані Державної служби статистики України [7]

По-друге, негативною ознакою сучасного стану садівництва України є зменшення частки насаджень у плодоносному віці у загальній площі насаджень з 88,0 % у 2017 р. до 87,8 % у 2018 р. та 86,9 % у 2019 р. з відмінною диференціацією за видами господарств. Частка насаджень підприємств у плодоносному віці у загальній площі насаджень коливалася на нижчому від середнього рівні: 2014 р. – 78,0 %; 2015 р. – 77,8 %; 2016 р. – 76,6 %; 2017 р. – 76,4 %; 2018 р. – 75,8 %; 2019 р. – 72,4 %. За високого рівня коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,813$) встановлено середнє щорічне зменшення частки насаджень підприємств у плодоносному віці на 0,98 в. п. у 2014–2019 рр. «В господарствах населення видовий склад продукції більш різноманітний, то основною культурою у промисловому виробництві є яблуна» [1, с. 71]. Частка насаджень господарств населення у плодоносному віці у загальній площі насаджень коливалася на рівні 92–93 %.

По-третє, негативною ознакою сучасного стану садівництва України є скорочення площ насаджень в сільськогосподарських підприємствах, що стало наслідком зменшення частки площі насаджень підприємств в загальній площі насаджень. Так, у 2014 р. частка площі насаджень підприємств становила 33,1 %, проте у 2015 р. розпочалося стале її зменшення до 31,9 %, у 2016–2017 рр. – 29,7 %, у 2018 р. – 30,2 %, у 2019 р. – 29,3 %. Зменшення площі насаджень культур багаторічних підприємств та частка площі насаджень підприємств в загальній площі насаджень свідчить про можливість негативного синергетичного впливу на економіку та сільський розвиток: зменшення зайнятості у сільській місцевості, негативний рух населення у сільській місцевості, зменшення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів, в тому числі ОТГ.

За технологією регресійно-кореляційного аналізу встановлено наявність прямого дуже сильного зв'язку між динамікою площі насаджень підприємств та рентабельності операційної та всієї діяльності підприємств за кодом КВЕД 01.2 Вирощування багаторічних культур, що оприлюднюється Державною службою статистики України [8]. Лінійний коефіцієнт кореляції свідчить про наявність

прямого сильного зв'язку у 2014–2019 рр. площі насаджень культур багаторічних з рентабельністю операційної діяльності садівничих підприємств ($r = 0,947$; $R^2 = 0,898$) та рентабельністю всієї діяльності садівничих підприємств ($r = 0,925$; $R^2 = 0,855$) (рис. 2).

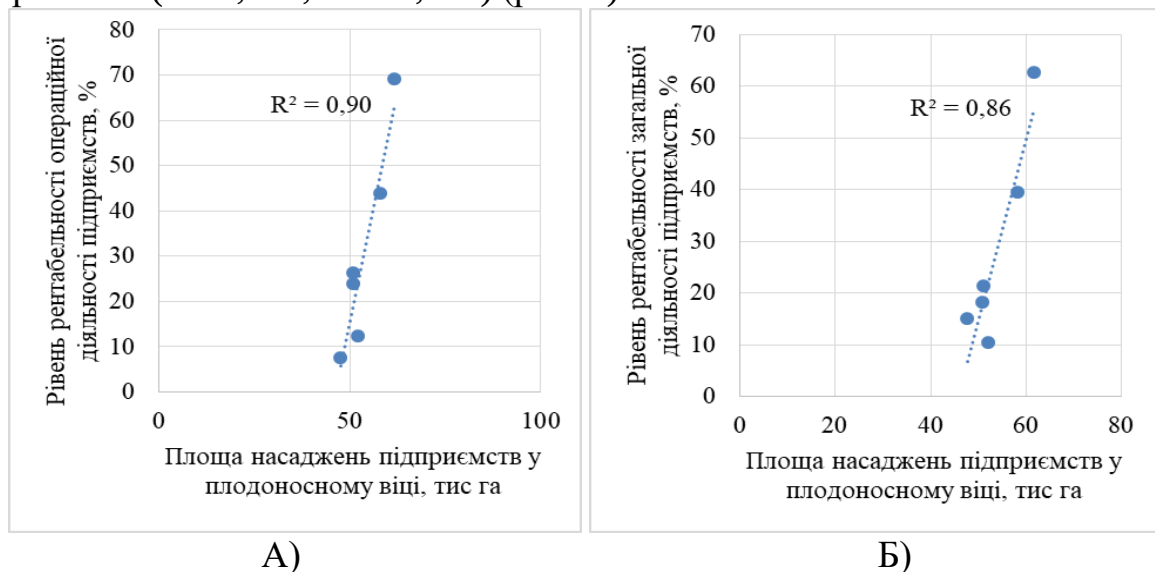

Рис. 2. Взаємозв'язок впливу між динамікою площі насаджень культур багаторічних підприємств та рентабельністю садівничих підприємств у 2014-2019 рр.

Джерело: дані Державної служби статистики України [7, 8]

Таким чином, динаміка площі насаджень культур багаторічних підприємств визначалася, у першу чергу, рівнем рентабельності садівничих підприємств. За визначеними параметрами регресійного рівняння можна визначити, що зменшення рентабельності вирощування культур багаторічних на 1 % призводить до зменшення площ на 0,22 тис га; зменшення рентабельності всієї діяльності садівничих підприємств на 1 % призводить до зменшення площ на 0,24 тис га. Загрозами для розвитку ринку садівництва та діяльності садівничих підприємств за умови прямого сильного зв'язку з рентабельністю, є суттєвий поступ рентабельності за іншими культурами та недосягнення цільового її значення: 69,4 % до 2016 р. та 75,4 % до 2020 р.

По-четверте, посівні площі культур зернових та зернобобових, на відміну від культур плодових та ягідних, збільшилися у досліджуваному періоді на 3,5 % та посівні площі соняшнику збільшилися на 12,8 %. Таким чином, пріоритетність серед сільськогосподарських культур мають культури зернові та зернобобові (пшениця озима, кукурудза на зерно, ячмінь озимий, ячмінь ярий), а також соняшник з тенденцією до збільшення посівних площ.

Скорочення площі насаджень культур плодових та ягідних відбулося за рахунок скорочення насаджень окремих культур та структурних змін площі насаджень (табл. 2). Відносні показники вказують на найвищу інтенсивність скорочення площі насаджень персика (-24,4 % площі насаджень у 2019 р. проти 2014 р.), яблуні (-15,0 %), винограду (-14,2 %), груші (-9,1 %), черешні (-8,6 %), сливи (-5,8 %).

Табл. 2. Площа насаджень культур багаторічних, тис га

Види культур	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Культури плодові та ягідні, в тому числі:	239,2	234,8	224,4	225,5	227,9	224,9
Культури зерняткові, в тому числі:	130,7	127,5	120,2	117,6	115,9	112,5
яблуня	115,2	111,7	106,1	103,1	101,6	97,9
груша	14,3	14,0	13,1	13,2	13,1	13,0
Культури кісточкові, в тому числі:	71,0	70,1	68,8	68,9	69,0	68,7
абрикос	9,4	9,1	7,6	8,7	8,4	8,4
вишня	21,7	21,8	19,2	21,4	21,7	21,8
черешня	12,8	12,4	10,1	12,1	11,7	11,7
персик	4,5	4,2	3,4	3,5	3,7	3,4
слива	20,8	20,8	17,8	20,4	20,4	19,6
Культури ягідні	21,9	21,7	21,1	21,4	21,9	21,8
Горіхи	16,0	16,6	16,4	18,3	21,2	21,9
Виноград	48,7	45,4	45,1	43,5	43,0	41,8

Джерело: дані Державної служби статистики України [7]

Стале середньорічне скорочення площі садівництва підтверджується лінійною регресією за більшістю культур у 2014–2019 рр.: яблуня – 3,42 тис га (формула 1, $R^2 = 0,974$), персик – 0,20 тис га (формула 14, $R^2 = 0,637$), виноград – 1,24 тис га (формула 2, $R^2 = 0,914$), груша – 0,26 тис га (формула 8, $R^2 = 0,771$). Скорочення площі насаджень вишні (формула 4; $R^2 = 0,016$), сливи (формула 6; $R^2 = 0,046$), черешні (формула 10; $R^2 = 0,103$), абрикос (формула 12; $R^2 = 0,260$) описати рівнянням лінійної регресії описати немає підстав, доцільно застосовувати поліноміальні рівняння: вишня (формула 5; $R^2 = 1,000$), слива (формула 7; $R^2 = 1,000$), черешня (формула 11; $R^2 = 1,000$), абрикос (формула 13; $R^2 = 1,000$).

$$APL_{apple} = -3,42 t + 117,91 \quad (1);$$

$$APL_{grapes} = -1,24 t + 48,91 \quad (2);$$

$$APL_{nut} = 1,29 t + 13,88 \quad (3);$$

$$APL_{sour\ cherry} = 0,07 t + 21,03 \quad (4);$$

$$APL_{sour\ cherry} = 0,1 t^5 - 3,42 t^4 + 23,18 t^3 - 71,93 t^2 + 99,09 t - 25,4 \quad (5);$$

$$APL_{plum} = -0,13 t + 20,13 \quad (6);$$

$$APL_{plum} = 0,22 t^5 - 4,05 t^4 + 27,42 t^3 - 84,85 t^2 + 116,46 t - 34,4 \quad (7);$$

$$APL_{pear} = -0,26 t + 14,36 \quad (8);$$

$$APL_{pear} = 0,08 t^2 - 0,79 t + 15,06 \quad (9);$$

$$APL_{cherry} = -0,16 t + 12,36 \quad (10);$$

$$APL_{cherry} = 0,19 t^5 - 3,34 t^4 + 22,28 t^3 - 67,96 t^2 + 91,84 t - 30,2 \quad (11);$$

$$APL_{apricot} = 0,17 t + 9,2 \quad (12);$$

$$APL_{apricot} = 0,11 t^5 - 2,01 t^4 + 13,45 t^3 - 41,09 t^2 + 55,54 t - 16,6 \quad (13);$$

$$APL_{peach} = -0,20 t + 4,47 \quad (14);$$

$$APL_{peach} = -0,042 t^4 + 0,56 t^3 - 2,48 t^2 + 3,77 t + 2,7 \quad (15);$$

де APL_{apple} – площа насаджень яблунь, тис га;

APL_{grapes} – площа насаджень винограду, тис га;

APL_{nut} – площа насаджень горіхів, тис га;

$APL_{sour\ cherry}$ – площа насаджень вишні, тис га;

APL_{plum} – площа насаджень сливи, тис га;

APL_{pear} – площа насаджень груші, тис га;

$APL_{apricot}$ – площа насаджень абрикос, тис га;

APL_{peach} – площа насаджень персику, тис га; t – умовна ознака часу.

Таким чином, за показником «Загальна площа» ми можемо резюмувати: зменшення площі насаджень культур багаторічних та протилежність наявної тенденції розвитку садівництва затвердженій у Програму розвитку садівництва України на період до 2025 року. Проте, зменшення площі насаджень культур багаторічних відповідає ретроспективі садівництва в Україні: «починаючи з 1966 року, системно скорочуються площі промислових садів, і особливо виразно ця тенденція склалася в роки реформування аграрної сфери. Якщо впродовж 1966–1990 рр. площа садів у сільськогосподарських підприємствах країни щороку зменшувалась на 6–7 тис. га, в 1991–2007 рр. – на 20,7 тис. га, то в останні п'ять років (2014–2019) – на 11 тис. га» [9, с. 300].

Виробництво плодів та ягід здійснюється нерівномірно по Україні, тому що залежить від агрокліматичних умов, забезпечення засобами виробництва, введення інноваційних технологій та історичної обумовленості вирощування певних порід та сортів на конкретній території [4, с. 141]. За даними Державної служби статистики України про регіональний аспект насаджень культур багаторічних (рис. 3) можна підтвердити нерівномірність площі насаджень з переважанням насаджень Вінницькій області, що становило 11,25 % всіх насаджень культур багаторічних станом на 2014 р. та 11,47 % станом на 2019 р.

Рис. 3. Площа насаджень культур багаторічних за регіонами України, тис га

Джерело: дані Державної служби статистики України [7]

Н. Л. Правдюк, В. В. Кожухар на основі проведеного аналітичного дослідження садівництва визначають Вінницьку область «найбільш сприятливою для виробництва галузі садівництва» [5, с. 9]. До регіонів, які сформували насадження культур багаторічних на десятках тисяч гектарів належать Дніпропетровська, Закарпатська, Київська, Львівська, Одеська, Хмельницька, Чернівецька області.

Регіональна диференціація площі насаджень культур багаторічних вказує на посилення такої диференціації через збільшення насаджень у Закарпатській області на 1,1 тис га, Львівській області – на 0,6 тис га, Дніпропетровська області – на 0,4 тис га, а також зменшення насаджень у Хмельницькій області на 2,4 тис га, Донецькій області – на 2,3 тис га, Харківській області – на 2,8 тис га, Полтавській області – на 1,9 тис га.

Показники урожайності культур багаторічних та їх валового збору демонструють позитивну тенденцію з досягненням цільових показників урожайності та валового збору 2011–2016 рр. (табл. 1), що «відбулося в основному завдячуючи використанню інтенсивних технологій, якісного сертифікованого садивного матеріалу, нових сортів ягідників та ефективному використанню землі» [2, с. 49]. Рівень товарності, обсяги реалізації культур плодових та ягідних, ціни реалізації культур плодових та ягідних, виручка від реалізації садівничих підприємств та чистий фінансовий результат садівничих підприємств перебували на незадовільному рівні.

Висновки. Дослідження сучасного стану садівництва має важливе значення для управління інвестиційною привабливістю садівничих підприємств, оскільки дало можливість ідентифікувати наступні особливості: по-перше, зменшення загальної площі насаджень культур багаторічних та зменшення площі насаджень у плодоносному віці; по-друге, скорочення площ насаджень в сільськогосподарських підприємствах, та зменшення частка площі насаджень підприємств з 33,1 % у 2015 р. до 29,3 % у 2019 р.; по-третє, динаміка площі насаджень культур багаторічних підприємств визначалася рівнем рентабельності садівничих підприємств. Позитивним результатом розвитку садівництва є підвищення рівня урожайності культур багаторічних та їх валового збору.

Таким чином, аналіз сучасного стану садівництва сприяє кращому розумінню переваг та недоліків сучасного стану садівництва для управління інвестиційною привабливістю садівничих підприємств, що перебуває під впливом численних внутрішніх та зовнішніх загроз.

Література:

1. Барабаш Л. О., Мазур К. В. Розвиток промислового садівництва в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка АПК*. 2019. № 12. С. 69–79.
2. Галат Л. М. Експортний потенціал та проблеми розвитку галузі ягідництва України. *Агросвіт*. 2021. № 1–2. С. 46–55.

3. Колокольчикова І. В. Сучасний стан та тенденції розвитку галузі садівництва в Україні. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2016. Вип. 2. С. 128–138.

4. Матвійчук Н. П., Мудрак Р. П. Стан галузі садівництва України та визначення перспективних напрямів її функціонування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. № 13. С. 140–144.

5. Правдюк Н. Л., Кожухар В. В. Аналітичне забезпечення управління процесом реалізації продукції галузі садівництва. *Агросвіт*. 2021. № 4. С. 9–16.

6. Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 року: Наказ Мінагрополітики України та Української академії аграрних наук від 21.07.2008 р. № 444/74. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444555-08#o1092f> (дата звернення: 20.07.2021).

7. Статистичний збірник «Сільське господарство України». Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.07.2021).

8. Рентабельність операційної та усієї діяльності підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2010-2019). Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.07.2021).

9. Дяченко М. І., Длугоборська Л. В. Теоретико-методологічні основи інвестиційного клімату в галузі садівництва. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2020. Вип. 97. Ч. 2. С. 298–305.

References:

1. Barabash, L. O., Mazur, K. V. (2019). Development of commercial horticulture in conditions of the European integration processes, *Ekonomika APK*, vol. 12, pp. 69–79. (in Ukrainian).

2. Galat, L. (2021). Export potential and problems of development of the berries of Ukraine, *Agrosvit*, vol. 1–2, pp. 46–55. (in Ukrainian).

3. Kolokolchikova, I. V. (2016). Modern state and tendencies of development of the industry of fruit growing in Ukraine, *Scientific works of Poltava state agrarian academy*, vol. 2, pp. 128–138. (in Ukrainian).

4. Matviichuk, N. P., Mudrak, R. P. (2016). State of gardening ukraine and identification of its policy directions, *Global and national problems of economy*, vol. 13, pp. 140–144. (in Ukrainian).

5. Pravdyuk, N., Kozhukhar, V. (2021). Analytical support of management of the process of sale of horticulture products, *Agrosvit*, vol. 4, pp. 9–16. (in Ukrainian).

6. Ministry of Agrarian Policy of Ukraine and Ukrainian Academy of Agrarian Sciences (2008), “Sectoral program for the development of horticulture in Ukraine to 2025”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444555-08#o1092f> (Accessed 20 July 2021).

7. Statistical Publication “Agriculture of Ukraine”, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 20 July 2021).

8. Profitability of operating and all activities of enterprises by type of economic activity with a breakdown on large, medium, small and microenterprises in 2010-2019, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 20 July 2021).

9. Dyachenko, N. I., Dlugoborska, L. V. (2020). Theoretical and methodological fundamentals of the investment climate in the field of horticulture, *Collection of scientific works of Uman NUH*, iss. 97, pp. 298–305. (in Ukrainian).

Annotation

Zagorodniuk O. V., Dluhoborska L. V., Parkhomenko L. A., Klymenko L. V.
Assessment of the current state of horticulture in the context of investment attractiveness management branch enterprises

Managing the investment attractiveness of horticultural enterprises in Ukraine requires a study of the current state of horticulture in retrospect.

The purpose of the article is to analyze and assess trends in the current state of horticulture in Ukraine in the context of the Program of development of horticulture in Ukraine to 2025 to analyze the current areas of investment attractiveness management of enterprises in the industry.

The information base of the study is reporting materials of the State Statistics Service of Ukraine. The methodological basis of the study is a systematic approach to the identification of problems of management of investment attractiveness of horticultural and economic and statistical approach (regression analysis, correlation analysis). The level of development of horticulture by indicators (total area of plantations, yield, gross harvest, sales, marketability, sales price, sales revenue, net profit of economic entities, the level of profitability under the NACE code 01.2 Growing of perennial crops) are analyzed.

The study of the current state of horticulture is important for managing the investment attractiveness of horticultural enterprises, as it made possible to identify the following features: first, reducing the total area of perennial crops and reducing the area of plantations at fruiting age; second, relative indicators indicate the highest intensity of reduction of the area of peach, apple, grape, pear, cherry, plum plantations; third, reduction of plantation areas in agricultural enterprises, and reduction of the share of plantation area of enterprises from 33.1 % in 2015 to 29.3 % in 2019; fourth, the dynamics of the area of plantings of crops of perennial enterprises was determined by the level of profitability of horticultural enterprises; fifth, a positive result of horticulture is to increase the yield of perennial crops and their gross harvest.

Thus, the analysis of the current state of horticulture contributes to a better understanding of the advantages and disadvantages of the current state of horticulture to manage the investment attractiveness of horticultural enterprises, which is under the influence of numerous internal and external threats.

Key words: *perennial crops, fruit and berry crops, horticulture, investment attractiveness, Program of development of horticulture in Ukraine*